

SIVA koledžas ikgadējās konferences 2018.gada ziņojumu krājums

**Šodienas iespējas,
izaugsme un
patstāvība personām
ar invaliditāti**

SIVA

Labklājības ministrija
Sociālās integrācijas valsts aģentūra

Vides pieejamība SIVA teritorijā

Students **Nauris Gūtmanis**, lektore **Guna Martina**

e-pasts: naurisn@gmail.com, gunamartina@inbox.lv

SIVA koledža, Latvija

Pētījums atspoguļo vides pieejamības iespējas (cilvēkiem ar kustību traucējumiem (dažādiem)). Socialās intergrācijas valsts aģentūra (SIVA) uzņēmumā/mācību iestādēs, kopmītnēs un pieguļošajā teritorijā. Darba mērķis - uzlabot komunikāciju starp pakalpojuma sniedzēju un pakalpojuma saņēmēju. Vides pieejamība valstī noteikta ar likumu, bet dzīvē šo vidi iekārto cilvēki, kas paši nav šo speciālo vides pieejamības pakalpojumu izmantotāji, līdz ar to, veidojas dažādas izpratnes par vides pieejamības nodrošināšanu. Darba autora ārzemju pieredzes piedāvājums atspoguļo citu valstu pieeju šī jautājuma risināšanā. Darba autors pats ir ratiņkrēsla lietotājs no 1995.gada, kā arī ir pieredze dzīvojot Apvienotā Karalistē un ir saistīts ar jautājumiem, kuri skar gan vides pieejamību, telpu pielāgošanu un pastāvošo likumdošanu. Darba autors redz lielu atšķirību cilvēku sociālajā, psiholoģiskajā attieksmē, komunikācijā valstiskā līmenī. Pētījums darba autoram ir pirmais, bet nepieciešami turpmāki pētījumi un tiks turpināts dialogs un darbs pie vides sakārtošanas jautājumiem Latvijā. Pētījumā izmantota SIVA klientu, cilvēku ar kustību traucējumiem aptauja, uz kuras pamata ir veikts pētījums par vides pieejamību SIVA teritorijā. Darbā veikta pētījuma rezultātu analīze, salīdzinājums ar kaimiņvalstīm un Eiropas Savienības valstīm. Veikts pieredzes apkopojums par vides pieejamību sadarbībā ar SIVA pieaicināto ekspertu. Izvirzīti secinājumi un priekšlikumi situāciju risināšanai.

Atslēgvārdi: Vides pieejamība, SIVA, Jūrmala

Personu ar invaliditāti nodarbinātības iespējas Latvijā

Students **Raimonds Lejnietis-Puķe**, lektore **Ilze Boitmane**

e-pasts: ilze.boitmane@i-work.lv

SIVA koledža, Latvija

Pētījuma mērķis bija izpētīt invalīdu nodarbinātības problēmas Latvijā. Pētījuma autors veica izpēti ar 120 respondentu nereprezentatīvu izlasi. Pētījuma rezultāti parāda konkrētas nodarbinātības problēmas, kā arī savstarpējo korelāciju tam, ka pastāv tieša sakarība starp to, ka veselības stāvoklis būtiski ietekmē iespējas iekļauties darba tirgū un veikt fizisku darbu, kā arī veselības stāvoklis būtiski pasliktina konkurenci darba tirgū, jo ir grūtības nokļūt uz darba vietu.

Atslēgvārdi: Personas ar invaliditāti, darba tirgus, Latvija

Ideju realizācija un finansiālā atbalsta iegūšanas iespējas

Lektore **Anita Saulīte**

e-pasts: anita.saulite11@gmail.com

SIVA koledža, Latvija

Ideju realizēšanai ir nepieciešami dažādi resursi, reizēm tieši finanšu resursu nepietiekamība ir iemesls projekta neveiksmei. Lasot lekcijas mācību priekšmetā “Biroja darba automatizācija”, studentiem tiek uzdots uzdevums, apvienot divas vai vairākas lietas un uzrakstīt tām tehnisko specifikāciju. Esmu secinājusi, ka studentiem darbs rada interesi un azartu... citreiz paliek skumji, ka uzdevums tā arī paliks kā ieskaites darbs. Ar šo ziņojumu gribu dot studentiem vēlmi realizēt savas idejas, parādot kur un kā var iegūt finansiālo atbalstu savu ideju realizācijai.

Atslēgvārdi: Ideju realizācija, finansiāls atbalsts, apmācību metodika

Koledžas nozīme tās studentu profesionālajā rehabilitācijā

Docente **Solveiga Serkova**, lektore **Solvita Flugina**

e-pasts: Solveiga.Serkova@siva.gov.lv, solvita.flugina@siva.gov.lv

SIVA koledža, Latvija

Lielākajā daļā gadījumu, iegūstot invaliditāti, darbs cilvēkam turpina būt nozīmīgs. Visu veidu invaliditātes gadījumos cilvēkiem darbs ir identitātes avots, tas sniedz normālas izjūtas, finansiālu atbalstu un socializāciju. Iepriekšmonētie faktori motivē cilvēku ar invaliditāti atgriezties darbā un uzlabot veselību. Diemžēl ne vienmēr ir iespējams turpināt darbu iepriekšējā amatā, un rodas nepieciešamība pēc jaunu prasmju apgūšanas jeb profesionālās rehabilitācijas.

Profesionālā rehabilitācija ir pasākumu kopums, kas pēc individualizētas funkcionālo traucējumu izvērtēšanas un profesionālās piemērotības noteikšanas personām darbaspējīgā vecumā nodrošina jaunas profesijas, profesionālo zināšanu vai prasmju apguvi vai atjaunošanu, kā arī palīdz integrēties darba tirgū.

Latvijas studentu apvienības pētījums parāda, ka lai studētu un iegūtu augstāko izglītību, studējošajiem ar invaliditāti jāsaskaras ar virkni problēmām. Daļa no cilvēkiem ar invaliditāti, kam ir atbilstoša iepriekšējā izglītība, neuzsāk vai arī pārtrauc studijas augstākās izglītības programmās. Par šķēršļiem tiek nosaukta studiju vide (cilvēkresursi (studenti, mācītbspēki un pārējie iestādes darbinieki), savstarpējās attiecības un fiziskā vide), kas nav piemērota cilvēkiem ar invaliditāti.

Darbā autore sniedz ieskatu savā pētījumā par SIVA Koledžas studentu viedokli par studiju Koledžā nozīmi. Par studentu iepriekšējo pieredzi, vēloties iegūt augstāko izglītību,

faktoriem, kas traucējuši pabeigt profesionālās rehabilitācijas procesu augstskolās, kas nav pielāgotas studentiem ar invaliditāti.

Īpaša uzmanība tiek pievērsta SIVA Koledžas studentu ieinteresētībai studēt viņiem pielāgotā vidē – labiekārtotām telpām, pareizam ēdināšanas režīmam, atpūtas iespējai, kursabiedru atbalstam un pieredzējušam, augsti kvalificētam akadēmiskajam personālam.

Atslēgvārdi: profesionālā rehabilitācija, invaliditāte, studentu motivācija

Vides pieejamība atpūtas vietā “LavenderVilla”

Studente **Zane Gusta**, doktorants **Armands Muižnieks**

e-pasts: z.timbra@gmail.com, bingonis@gmail.com

Liepājas Universitāte, Ventspils augstskola, Latvija

Ikvienam cilvēkam ir tiesības uz atpūtu dažādos laika un dzīves periodos, tomēr neskatoties uz to, ka vides pieejamības likumdošana ir sakārtota, joprojām daudzviet tūrisma pakalpojuma sniedzēji pret pieejamu tūrismu izturas formāli, nenodrošinot vides pieejamību cilvēkiem ar invaliditāti. Lai mazinātu pastāvošu problēmu, ir nepieciešams pētīt labos piemērus un dalīties ar pieejama tūrisma labajiem piemēriem. Darba autori pētījumā atspoguļo, kā ar radošu pieeju un nelielām investīcijām, ir iespējams pielāgot esošo tūrisma infrastruktūru un pielāgot to tūrisma pakalpojumu attīstībai cilvēkiem ar invaliditāti. Pētījums tika izstrādāts atpūtas vietā “LavenderVilla”, Grobiņas pagastā. Pētījuma mērķis balstoties uz atpūtas vietas “LavenderVilla” esošajiem ar tūrismu saistītajiem pakalpojumiem un resursiem izstrādāt tūrisma produktus, kas ir pieejami cilvēkiem tajā skaitā ar invaliditāti - pārvietošanās grūtībām, dzirdes vai redzes problēmas, izziņas vai intelektuālās un psiholoģiskās attīstības traucējumiem, kā arī gados vecākiem cilvēkiem. Lai sasniegtu pētījuma izvirzīto mērķi, tika apkopota teorētiskā bāze par pieejamu tūrismu un vides pieejamību, apzināti un raksturoti atpūtas vietas “LavenderVilla” esošie resursi un pakalpojumi, noskaidrots ekspertu viedoklis par jauna pieejama tūrisma pakalpojuma izveidi.

Atslēgvārdi: pieejams tūrisms, vides pieejamība, radošums, lavandas, LavenderVilla.

Pašvaldību sniegtie pakalpojumi un palīdzība cilvēkiem ar invaliditāti

Students **Edvarts Pāvulēns**, Mg. **Dagnija Staķe**

e-pasts: edvarts.pavulens@r6vsk.lv, dagnija.stake@rsu.lv

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

Pētījums atspoguļo to, kā pašvaldības iesaistās invalīdu dzīves uzlabošanā, nodrošinot dažādus pakalpojumus un palīdzību. Darba mērķis - noskaidrot kāda palīdzība un pakalpojumi pieejami invalīdiem Latvijas pašvaldībās.

Ministru kabineta noteikumi Nr.32 nosaka, ka invalīdi pieder sociāli mazaizsargāto personu grupas statusam, tāpēc valsts un pašvaldības dažādi mēģina palīdzēt, nodrošinot gan pabalstus, gan dažādus pakalpojumus, lai uzlabotu dzīves līmeni pensionāriem. Tiek veidotas dažādas kampaņas, projekti, lai nodrošinātu to, ka invalīdi saņem informāciju par sev pieejamo palīdzību, tomēr kopēja valsts situācija nav apzināta un bieži informācija no pašvaldībām ir grūti pieejama.

Pētījums atklāj, ka situācijas novados ir ļoti dažādas. Ir pašvaldības, kas nodrošina plašu klāstu ar pabalstiem un pakalpojumiem, bet ir lielums tādu, kas nodrošina tikai to, ko obligāti pieprasa valsts. Darbā apkopoti biežākie pabalsti un pakalpojumi, salīdzinātas dažādas pašvaldības un to piedāvāto atbalsta pasākumu klāsts.

Atslēgvārdi: Pabalsts, pakalpojumi, pašvaldības, invalīdi

Ekoloģiskā pieeja mācību programmās cilvēkiem ar kustību traucējumiem

Dr. Ludmila Jefimova

e-pasts: ludmila.jefimova@siva.gov.lv

SIVA Rehabilitācijas pakalpojumu nodaļa, Latvija

Divdesmitā gadsimta beigās Eiropas valstīs un arī globālā mērogā nostiprinājusies pārliecība, ka attīstībai jābūt ilgtspējīgai. Ar ilgtspējīgu attīstību saprot tādu attīstību, kurā tiek ievērots līdzsvars starp ekonomiku, sabiedrību un dabu un kurā šodienas vajadzību apmierināšana nemazina nākamo paaudžu iespējas. Ilgtspējīga attīstība nodrošina cilvēka dzīves kvalitāti, veicina sabiedrības labklājību un attīstību.

Sociālajām, ekoloģiskajām, ekonomiskajām krīzēm, kas šobrīd tik ļoti uztrauc cilvēci, ir aizvien globālāks raksturs, jo jebkura krīze, vai tā būtu ekoloģiskā, sociālā vai ekonomiskā, tā faktiski ir nekas cits, kā krīze cilvēka domāšanā. Cilvēka uzvedība, darbība, rīcība izriet pirmām kārtām, no cilvēka domāšanas, no viņa pasaules uzskatu kopuma, no vērtību un attieksmju sistēmas. Lai veicinātu jaunās paaudzes veidošanos un ilgtspējīgu sabiedrības attīstību, pārmaiņām domāšanā jānotiek jau šobrīd.

Šie uzdevumi nav realizējami ja cilvēkam nav izpratnes par veselu vidi un cilvēku tajā. To cilvēks mācās un apgūst visu mūžu, bet pamati katra indivīda attīstībai tiek ielikti jau ģimenē.

2005. gadā par vienu no Lisabonas stratēģijas strukturālajiem indikatoriem izvirzīja veselīgos mūža gadus, uzsverot, ka svarīgs ekonomiskās izaugsmes faktors ir nevis tikai paredzamais mūža ilgums, bet laba veselība līdz mūža galam. Cilvēka un sabiedrības labklājības priekšnoteikums ir veselība, un veselīga sabiedrība ir arī produktīvas ekonomikas un uzplaukuma priekšnoteikums.

Latvijas izglītības sistēmā par vienu no aktuālākajiem jautājumiem ir kļuvis jauniešu ar daudzveidīgām izglītošanās vajadzībām iekļaušanās izglītības sistēmā. Iekļaušana nozīmē pamatprincipu kopumu to īstenošanā, lai panāktu, ka visi studenti tiek integrēti mācību vidē, pielāgojot vidi un sekmējot viņu līdzdalību. Tas praksē nozīmē daudzveidību skolas kultūras vidē un mācību procesā, kā arī dažādu mācību stratēģiju ieviešanu kā skolas dzīves normu. Izglītība nav pakalpojums, bet vieta, kur iekļaušana notiek (UNESCO, 2005).

Ilgspējīgas attīstības domāšanas veids prasa no jauniešiem ne tikai zināšanas, bet arī gribu un drosmi izvēlēties, rīkoties un atbildēt, jo darbības, kas vērstas uz šī brīža vajadzību apmierināšanu, var dot īstermiņa labumu. (Cilvēks–Sabiedrība-Valsts–2030).

Cilvēks ar kustību traucējumiem ir pilntiesīgs sabiedrības loceklis un pilda tās funkcijas, kuras palīdz atrisināt viņam uzticētos dzīves uzdevumus.

Ekoloģiskā pieeja pašreizējā laikposmā personības attīstības un izglītības jomā ir daudzsološa, tā palielina cilvēka ar kustību traucējumiem spējas adaptēties un tajā pašā laikā saglabāt individualitāti un prasmi risināt problēmas nepārtraukti mainīgajā vidē.

Atslēgvārdi: ilgtspējīga attīstība, cilvēka uzvedība, ekoloģiska pieeja